

18.4.14

PREJETO
03-12-2014

P 1695/2011-II

REPUBLIKA SLOVENIJA
OKROŽNO SODIŠČE V LJUBLJANI

SODBA
V IMENU LJUDSTVA

in

SKLEP

Okrožno sodišče v Ljubljani je po okrožni sodnici Maji Primožič,

v pravdni zadevi tožeče stranke: **Patrik Greblo**, Cesta I. istrske brigade 36, Pobegi, ki jo zastopata mag. Pavla Sladič Zemljak in dr. Jorg Sladič, odvetnika v Ljubljani, zoper toženo stranko: Zavod **IPF**, Šmartinska cesta 152, Ljubljana, ki jo zastopa Borut Bernik Bogataj, odvetnik v Škofji Loki,

zaradi ugotovitve ničnosti aktov o delitvi nadomestila in na prepoved neenakega obravnavanja, pcto 50.000,00 EUR s pp,

po dne 5.9.2014 opravljeni javni glavni obravnavi v prisotnosti tožnika in zakonitega zastopnika tožene stranke ter njihovih pooblaščenecv pooblaščenecv, istega dne

ODLOČILO:

- I. Okrožno sodišče v Ljubljani ni pristojno za odločanje o sporu po točki 1. tožbenega predloga (ugotovitev, da so člani od 11 do 24 Pravilnika o delitvi nadomestil, ki je bil sprejet na seji Sveta zavod IPF dne 24.8.2010 nični) in se tožba v tem delu zavrže.
- II. Zavrže se tožba v delu, ki se nanaša na tč. 2. tožbenega predloga (glede ugotovitve, da so sklepi o delitvi nadomestil, ki so se obravnavali na skupščini izvajalcev 21. junija 2011, nični).

III. Zavrne se tožbeni zahtevek, ki se glasi:

„3. Tožena stranka, Zavod IPF, Šmartinska 152, 1000 Ljubljana, je dolžan opustiti neenako obravnavanje tožeče stranke v razmerju do drugih izvajalcev, še posebej pa je dolžna opustiti dejanja in trditve, da naj bi zaradi oprave digitalizacije in remasteringa obstoječih fonogramov prišlo do novih posnetkov v roku 15 dni od izdaje sodbe sodišča prve stopnje pod izvršbo.“

4. Tožena stranka, Zavod IPF, Šmartinska 152, 1000 Ljubljana, je dolžna opustiti neenako obravnavanje tožeče stranke v razmerju do drugih izvajalcev, še posebej pa je dolžna opustiti:

- vsa dejanja, iz katerih izhaja neenako obravnavanje izvajalcev, ki so avtorska dela igrali, peli, deklamirali, interpretirali ali drugače izvajali po datumu 28.4.1990 v primerjavi z osebami in umetniškimi ansambli, ki so umetniško uprizarjali, recitirali, deklamirali, peli, igrali, plesali ali kako drugače izvajali glasbena in druga umetniška dela pred tem datumom, zlasti pa zniževanje nadomestil izvajalcem, češ da jih je treba odvajati izvajalcem za izvedbe, nastale pred 28.4.1990, v roku 15 dni od izdaje sodbe sodišča prve stopnje pod izvršbo,
- vsa dejanja, iz katerih izhaja neenako obravnavanje izvajalcev, v razmerju do proizvajalcev fonogramov iz ZDA, zlasti pa zniževanje polovice nadomestil, češ da jih je treba odvajati ameriškim imetnikom sorodne pravice imetnikov fonogramov, v roku 15 dni od izdaje sodbe sodišča prve stopnje pod izvršbo.

IV. Tožeča stranka je dolžna toženi stranki v roku 15 dni povrniti pravdne stroške v višini 2.155,17 EUR, v primeru zamude z zakonskimi zamudnimi obrestmi od poteka prostovoljnega roka za izpolnitev dalje do plačila.

OBRAZLOŽITEV:

Navedbe pravnih strank

1. Tožeča stranka v tožbi navaja, da je izvajalec v smislu Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah in hkrati imetnik sorodne pravice. Je član tožene stranke, ki kot organizacija za kolektivno opravljanje upravlja z njegovimi fonogrami. Glavni cilj in dejavnost tožene stranke sta kolektivno uveljavljanje in zaščita pravic izvajalcev in proizvajalcev fonogramov, kot jih določa ZASP. Glavna vloga tožene stranke je kolektivno upravljanje sorodnih pravic izvajalcev in proizvajalcev fonogramov, kar zajema tudi razdeljevanje nadomestil za javne priobčitve fonogramov. Pravica do nadomestila za javno priobčitev fonogramov se lahko uveljavlja le kolektivno,

zato v imenu vseh izvajalcev in proizvajalcev fonogramov nadomestila od uporabnikov v Sloveniji zbira le tožena stranka, ki ima na tem področju monopol. Tudi za razmerja med imetniki sorodnih pravic in organizacijami za kolektivno upravljanje se uporabljajo določbe konkurenčnega prava (glej npr. sodbo sodišča ES z dne 27.3.1974 v zadevi SABAM). Z načinom razdeljevanja nadomestil tožena stranka krši prisilne predpise konkurenčnega prava in so pravni posli, ki jih je sprejela tožena stranka v zvezi s tem, nični (2. odstavek 101. člena pogodbe o delovanju Evropske unije in 6. člena Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence, ali pa na podlagi člena 102. PDU oziroma 9. člena ZPOMK). Tožeča stranka je na skupščini izvajalcev dne 21.6.2011 ugotovila, da tožena stranka uporablja netransparentne pogoje za razdeljevanje pravičnega nadomestila, ki gre imetnikom sorodnih pravic, in uporablja neenake pogoje za primerljive posle z drugimi trgovinskimi partnerji in tako tožečo stranko postavlja v podrejeni konkurenčni položaj. Tožena stranka meni, da v primeru digitalizacije in remasteringa fonogramov, ki so jih izvajalci in proizvajalci fonogramov že prepustili v kolektivno upravljanje (se pravi repertoarja), pride do nastanka novega fonograma. Pri tem priznava, da je lahko izvajalec pri posameznem fonogramu uvrščen le v eno kategorijo, za vsak fonogram pa se plača nadomestilo. Fonogram (posnetek skladbe), ki je že bil dan v repertoar, postane nov fonogram, če je digitaliziran. Tako skuša tožena stranka doseči podaljšanje trajanja varstva sorodne pravice, kar v EU ni dopustno. S tem skuša tudi doseči varstvo pravic, ki pri nas še niso bile priznane pred letom 1990. Konkurenčnopravno pomeni teorija novega fonograma zaradi digitalizacije dvojno plačilo za enako ekonomsko storitev in neenak pogoj za primerljiv posel. Izplačilo avtorskih honorarjev in nadomestil na podlagi 14. člena statuta tožene stranke določa svet zavoda. Tožeča stranka nima vpliva na način določanja vrednosti njenega pravičnega nadomestila iz naslova sorodnih pravic izvajalcev. Načela delitve nadomestil poznajo toliko izjem, da se ne more govoriti, da bi sploh obstajala. V skladu Pravilnikom obstajata dva ključa delitve za izvajalce in proizvajalce fonogramov. Za izvajalce se ta delitev opravi na podlagi podatkov, ki jih posredujejo RZV organizacije o uporabi fonogramov in se vnaprej ne ve kakšna bodo merila za razdelitev nadomestil za fonograme in videograme. Niti ni določeno, kaj se zgodi, če tožena stranka ne prejme in ne evidentira podatkov o predvajanju fonogramov in videogramov. Obdelava velja le za prispеле in obdelane podatke. Ti se glede na okus publike spreminjajo že med samim letom. Tako sploh niso določena pravila, kako se vnaprej izračuna znesek nadomestila, kar je netransparentno in neenako obravnavanje enakih položajev, česar pravila konkurenčnega prava ne dopuščajo. Tožena stranka v zvezi z razdeljevanjem nadomestil iz naslova fonogramov zastopa izvajalce in proizvajalce fonogramov. Oba tipa imetnikov glasujeta na ločenih skupščinah, ki nimata enakih pooblastil. Na dan vložitve tožbe so družbeniki tožene stranke, z izjemo sindikata glasbenikov Slovenije, proizvajalci in prodajalci fonogramov in iz okoliščin izhaja visoka verjetnost, da bodo organi

zavoda drugače obravnavali izvajalce in proizvajalce fonogramov. Razmerje med tožečo stranko kot izvajalcem in toženo stranko kot kolektivno organizacijo iz naslova kolektivnega upravljanja sorodnih pravic ureja konkurenčno pravo, natančneje 6. in 9. člen Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence (ZPOMK-1), člena 101. in 102. pogodbe o delovanju Evropske unije (bivša člena OZ 81. in 82. pogodbe o Evropski skupnosti) in uredba sveta ES št. 1/2003 z dne 16.12.2002 o izvajanju pravil konkurence. V skladu s 6. členom uredbe št. 1/2003 so nacionalna sodišča pristojna za uporabo členov 81. in 82. PES (sedaj člena 101. in 102 PDU).

Pravilnik o delitvi nadomestil, ki ga je sprejel svet zavoda in sklep sveta zavoda o delitvi nadomestil sta konkurenčnopravno prepovedana sklepa podjetniškega združenja in sta zaradi tega nična. V EU so kot nezdržljivi z notranjim trgom prepovedani vsi sklepi podjetniških združenj, ki bi lahko prizadela trgovino med državami članicami in katerih cilj oziroma posledica je v preprečevanju, omejevanju, ali izkrivljanju konkurence na notranjem trgu, zlasti tisti, ki neposredno ali posredno določajo nakupne ali prodajne cene ali druge pogoje poslovanja; uvajajo neenake pogoje za primerljive posle z drugimi trgovinskimi partnerji in jih tako postavljajo v podrejen konkurenčni položaj. Vsi sporazumi ali sklepi, ki jih ta člen prepoveduje, so nični. Izvajalci in proizvajalci fonogramov so podjetja v smislu konkurenčnega prava, saj je v konkurenčnem pravu podjetje vsak subjekt, ne glede na pravno obliko, ki svoje storitve na trgu opravlja za plačilo denarja, podjetniki so združeni v toženi stranki (podjetniško združenje), ta pa postavlja pravila o delitvi nadomestil, ki so takšna, da jih zaradi netransparentnosti in teorije o novem fonogramu zaradi digitalizacije stvarno neutemeljeno neenako obravnava. Tožena stranka ima edina v Sloveniji dovoljenje za kolektivno (?) avtorskih in sorodnih pravic v primeru privatnega in drugega lastnega reproduciranja in ima zaradi tega zakonski monopol in prevladujoč položaj na slovenskem trgu. Ker gre za prevladujoč položaj na ozemlju države članice, pomeni prevladujoč položaj na znatnem delu skupnega trga. Konkurenca je izkrivljena, ker se neenako obravnava enake položaje s tem, da se netransparentno določa zneske nadomestil, saj merila niso določena vnaprej, in ker se s teorijo nove priobčitve zaradi digitalizacije omeji pravice dejanskih imetnikov sorodnih pravic na fonogramih. Takšno neenako obravnavanje je nezakonito. Če se ne uporablja konkurenčno pravo EU, se uporablja slovensko konkurenčno pravo, ki ničnost določa v 6. členu ZPOMK-1. Posledica tega je, da so akti, na podlagi katerih je prišlo do neenakega obravnavanja, nični. Ti pa so Pravilnik delitvi nadomestil, sprejet na seji sveta Zavoda IPF na seji dne 24.8.2010 in sklepi o delitvi nadomestil, ki so se obravnavali na skupščini izvajalcev 21.6.2011.

Če sklepi organov tožene stranke o delitvi nadomestil niso prepovedani kartelni sklepi, gre za zlorabo prevladujočega položaja v smislu člena 102. PDEU oziroma člena 9. ZPOMK-1. Člen 102. PDEU se uporablja za podjetja, ki ima prevladujoč

položaj na določenem trgu tudi, če ta položaj ne izhaja iz same dejavnosti podjetja, ampak ko zaradi zakonov ali drugih predpisov na trgu ni konkurence, ali pa obstaja le izjemno omejena konkurenca. Za doseganje cilja varstva izvajalcev ni potrebno, da se digitalizacija in remastering že obstoječih analognih fonogramov obravnava kot nova prva priobčitev fonograma. Tudi ni potrebno, da se vnaprej ne določi jasnih in preglednih meril za delitev nadomestil. V zakonodaji EU in s tem tudi v slovenski zakonodaji so bile avtorske in sorodne pravice prilagojene gospodarskemu razvoju, na primer novim oblikam izkoriščanja z direktivo 2006/115. Ta direktiva ne vsebuje določb o digitalizaciji. Do zlorabe prevladujočega položaja pride, če organizacija za kolektivno upravljanje, ki ima prevladujoč položaj, svojim članom vsili obveznosti, ki niso nujne za doseganje cilja varstva kolektivnega upravljanja. Tožena stranka ima edina dovoljenje za kolektivno upravljanje avtorskih in sorodnih pravic v primeru privatnega in drugega lastnega reproduciranja in ima zato zakonski monopol in prevladujoč položaj na slovenskem trgu. Ker gre za prevladujoč položaj na ozemlju države članice, pomeni prevladujoč položaj na znatnem delu skupnega trga. Prepisi o prepovedi zlorabe prevladujočega položaja na področju konkurenčnega prava, so del prisilnih predpisov, katerih namen je sankcionirati zlorabo z ničnostjo, če je zloraba nastala s pravnim poslom (86. čl. OZ). Posledice tega je, da so aktivne podlage, katerih je prišlo do neenakega obravnavanja, nični.

2. Tožena stranka je v odgovoru na tožbo ugovarjala vrednosti spornega predmeta. Nadalje je ugovarjala stvarni pristojnosti našlovnega sodišča, saj ima dovoljenje za kolektivno uveljavljanje pravic, ki ga je toženi stranki podelil Urad RS za intelektualno lastnino in na podlagi katerega tožena stranka opravlja svojo dejavnost, naravo javnega pooblastila, kar pomeni, da za urejanje razmer med pravnima strankama ni pristojno pravdno sodišče. Tožnik ne izkazuje potrebnega pravnega interesa za postavitev ugotovitvenih zahtevkov in zahtevka, naj se tožena stranka vzdrži določenih ravnanj. Tožba je v tč. 3 nesklepčna, nerazumljiva, nedoločena in neizvršljiva. Tožnik ne konkretizira s priznavanjem pravic natančno kateri izvedbi oziroma katerega od izvajalcev, ki je za leto 2010 od tožene stranke prejel nadomestilo, naj bi bile oškodovane njegove pravice. Izhaja iz pavalnega zaključka, da naj bi prihajalo do oškodovanja na podlagi (napačnega) stališča, da so varovani samo fonogrami, ki so bili izdani oziroma javno priobčeni javnosti po 28.4.1990. Zakon o avtorskih in sorodnih pravicah je v 2. odstavku 193. člena določil, da se njegova določila nanašajo na vse fonograme, glede katerih ob uveljavitvi ZASP še ni preteklo 20 let, odkar so bili prvič posneti (povzeto po 14. členu Rimske konvencije), pri čemer je bilo z ratifikacijo pogodbe svetovne organizacije za intelektualno lastnino o izvedbah na fonogramih (WPPT) v letu 1996 navedeno obdobje podaljšano na 50 let, tako, da je v tej luči nezakonit tudi omenjeni 2. odstavek 193. člena ZASP. Ob nedavnem podaljšanju trajanja sorodnih glasbenih pravic iz 50 na 70 let niso relevantne tožnikove navedbe glede

digitalizacije. Ni pravilno stališče, da z digitalizacijo nastane nov fonogram, saj je od analognega povsem drugačen tako zapis, kakor tudi vizualna zvočna slika glasbenega posnetka. V 1. odstavku 130. člena ZASP nadomestilo pripada proizvajalcu fonograma, ki je dolžan polovico nadomestila, če s pogodbo ni drugače določeno, deliti z glasbenimi izvajalci (2. odstavek 130. člena ZASP). Izvajalci so upravičeni le do deleža na nadomestilu (122. člen ZASP), kar pomeni, da je tudi trajanje izvajalske pravice za posamezno izvedbo, uporabljeno na fonogramu, v tem primeru vezano na pravico proizvajalca fonograma, pri čemer ta pravica ni odvisna od obveznosti uporabnikov. Tožena stranka lahko na podlagi veljavnega dovoljenja in zakonodaje uveljavlja le nadomestila za tiste fonograme, za katere pravice niso iztekle, torej le za zaščiteni repertoar. Če bi tožena stranka od uporabnika prejela nadomestilo za fonogram, za katerega je obdobje zaščite že poteklo, tožnik še vseeno ni upravičen do deleža na takem nadomestilu, saj bi bilo tako nadomestilo pobrano za drug, in ne tožnikov glasbeni posnetek. Tožnik, kot izvajalec dobi od tožene stranke le toliko, kot mu na podlagi pravil tožene stranke pripada na podlagi javne priobčitve fonogramov z njegovo izvedbo. Tožnik tudi po tem temelju ne izkazuje pravnega interesa za predmetni postopek, saj se tudi, če bi sodišče ugodilo njegovemu zahtevku, vrednost njegovih pravic oziroma višina prejetega nadomestila ne bo spremenila. Tožniku namreč pripada samo toliko, kolikor po pravilih o delitvi tožene stranke „zaslužijo“ njegove izvedbe oziroma tožnikove vloge pri vsaki posamezni izvedbi. Če je imel tožnik pripombe na delitev ali na višino prejetega nadomestila, bi moral to uveljavljati v pritožbenem postopku pri toženi stranki, saj nestrinjanje enega od upravičencev, ki pavšalno zahteva razveljavitev sklepa skupščine izvajalcev, posega v pravice vseh tistih številnih upravičencev, ki so se z delitvijo seznanili in se z njo strinjajo na individualni osnovi, ki pa je pri kolektivnemu uveljavljanju pravic edino merodajno razmerje. Svoje lastno razmerje glede svojega lastnega obračunanega in prejetega nadomestila bi moral tožnik uveljavljati na individualnem razmerju, česar ni storil. Tako pa trdi, da ga tožena stranka preko svojih pravil o delitvi (ki so jih sprejeli imetniki pravic sami, ne glede na dejstvo, da je za sprejemanje Pravilnika o delitvi nadomestil formalno pristojen svet zavoda), postavlja v podrejeni položaj v primerjavi z drugimi trgovinskimi partnerji. Tožnik je v tem postopku izvajalec, ti pa so glede na diktacijo 118. člena ZASP lahko samo fizične osebe, tako, da ni jasno v razmerju s katerim „trgovinskim partnerjem“ naj bi bil tožnik v podrejenem položaju. Pravila o konkurenčnosti se namreč nanašajo izključno na subjekte, ki opravljajo poslovno dejavnost, ne pa tudi na fizične osebe, med katere štejejo izvajalci, pa čeprav ti opravljajo svoje delo za denar. Nadomestila za javno priobčitev fonogramov ne predstavljajo plačila za storitev, ampak odškodnino za izgubo možnosti za živo izvajanje, ki je izostalo zaradi

pojava množične eksploatacije posnetih izvedb. Izpodbijani Pravilnik o delitvi nadomestil je sprejel svet zavoda samo formalno, dejansko pa sta ga pri tem potrdili obe skupščini, tako proizvajalska kot izvajalska, in ne drži trditev, da je bila tožniku odvzeta možnost za vplivanje na pravila delitve.

3. Tožeča stranka je v nadaljevanju navedla, da je postavila vmesni ugotovitveni zahtevek. Obširno utemeljuje, zakaj naj bi bila podana sodna pristojnost. pravni interes in da je tožba sklepčna. Korist tožeče stranke je v tem, da bi lahko na področju kolektivnega upravljanja sorodne pravice na podlagi ZASP dosegel odpravo kršitev konkurenčnega prava na področju kolektivnega upravljanja, ko tožena stranka opravlja oziroma razpolaga s pravico tožeče stranke. Tožena stranka kolektivno upravlja s sorodnimi pravicami proizvajalcev fonogramov in s sorodnimi pravicami izvajalcev in je po zakonu dolžna prihodke deliti po ključu 1/2 za proizvajalca fonogramov, 1/2 pa za izvajalce. Če brez pravne podlage trdi, da je zaradi remasteringa nastal nov fonogram, se s tem zniža ključ 1/2 za izvajalce, s čimer je prizadeta tožeča stranka. Remastering je vsebovan v 11. do 24. členu Pravilnika o delitvi nadomestil, ki je bil sprejet na seji sveta Zavoda IPF dne 24.8.2010 in sklepih o delitvi nadomestil. Če izgine ta pravna podlaga, bo lahko tožeča stranka izterjala nadomestila izvajalcem po pravilnem ključu. Predhodni interni postopek ni predpostavka tožbe. Tožeča stranka hoče opustitev neenakega obravnavanja, ki izhaja iz tega, da je tožena stranka izumila teorijo, da z remasteringom nastane nov fonogram. Sorodna pravica proizvajalcev fonogramov se nanaša zgolj na sam fonogram in ne na avtorsko delo. Gre za pravico, ki se nanaša na ekonomski dogodek izključno prvega posnetka zvokov na nosilec, pa naj bo ta analogni ali digitalni. Ta pravica se ne nanaša na kasnejše reproduciranje, kamor spada tudi sprememba tipa nosilca zvoka. Sprememba oblike nosilca zvoka ne pomeni, da gre za nov fonogram, saj presnemavanje posnetkov zvokov iz vinilnih plošč na CD ne pomeni, da gre za nov posnetek. Neenako obravnavanje je v tem, da se nezaščitene fonograme zaradi teorije digitalizacije in remasteringa pojavi nov fonogram, ki je zaščiten s sorodnimi pravicami. Točka 3. zahtevka je oblikovana na podlagi stvarnopravne negatome tožbe, kjer se vedno na splošno zahteva prepoved poseganja v lastninsko pravico in nato opiše še dodatno, kaj to je. Prepoved je breme za toženo stranko, saj ji zniža prihodke, ki jih lahko zadrži, namesto, da bi jih delila avtorju. Tožeča stranka opozarja na način, kako se izvršujejo opustitve oziroma prepovedi. Fonogram je zaščiten, če gre za prvi posnetek zvoka na nosilec. Tožena stranka nezavarovane fonograme spreminja brez podlage v domnevno nove prve posnetke s spremembo nosilca in kljub temu pobira nadomestila tudi za stare fonograme, ki jih je digitalizirala in s tem protipravno prikrajša izvajalce ter uporabnike. Tožena stranka s teorijo o novem prvem posnetku skuša doseči nedovoljeno razširitev varstva za fonograme, ki so nastali v času, ko sorodna pravica proizvajalca fonograma še ni obstajala in skuša doseči varstvo sorodne pravice za fonograme,

kjer je sorodna pravica že potekla. Sorodna pravica proizvajalca fonograma je namreč časovno omejena na 50 let po prvem posnetku. Bistvo vseh pravic intelektualne lastnine je, da so časovno omejene. Tožeča stranka toži iz naslova kršitve primarnega prava EU in imajo v hierarhiji pravnih aktov EU multilateralne in nasploh vse druge mednarodne pogodbe nižji rang od določb primarnega prava EU in že zato sklicevanje na WPPT ni na mestu. WPPT ne vsebuje pravic in obveznosti za stranke določenega civilnega spora in ni self-executing. Tožena stranka nima podlage za varstvo takoimenovanega „ameriškega repertoarja“ in je zato varstvo „svetovnega“ repertoarja nedopustno, pravni posli o tem nični, dejanja pa prepovedana. V zadevnem času je tožena stranka varovala tudi ameriški repertoar, se pravi posnetke iz ZDA, pravna podlaga naj bi bila v WPPT. ZDA ne poznajo sorodne pravice proizvajalcev fonogramov v takšnem obsegu kot v RS. ZDA so WPPT ratificirale s pridržkom, da se pravično nadomestilo za javno priobčitev fonogramov uporablja samo za priobčitve z digitalnimi sredstvi, ne pa za analogno priobčitev. V zvezi s fonogrami ameriških proizvajalcev, ki jih na prve radijske postaje analogno radiofuzno oddajajo, tožena stranka ni pristojna niti za zbiranje nadomestila, niti za njihovo izplačevanje ameriškim imetnikom. Tudi, če bi bila WPPT neposredno uporabna, ne daje podlage za zaščito fonogramov v primerih, ko se ti javno priobčjujejo, na primer v lokalih. Pravna podlaga je lahko zgolj nacionalni predpis za prenos rimske konvencije z dne 26.10.1961 za varstvo izvajalcev, proizvajalcev fonogramov in radiodifuznih organizacij, ki je ZDA niso ratificirale. Denar, ki se zbere na primer v gostinskih in drugih lokalih, se lahko zbere le za varovane fonograme in izvedbe na podlagi ZASP in rimske konvencije in bi se denar, zbran iz navedenih virov moral med varovane fonograme in izvedbe tudi razdeliti. Tožena stranka ne deli honorarjev pravilno tudi z vidika izvajalcev oziroma z vidika vprašanja, katere glasbene izvedbe uživajo varstvo. Ker ZDA rimske konvencije niso ratificirale, zaradi tega pravic po ZASP pri proizvajalcih fonogramov iz ZDA ni v enakem obsegu kot v RS. Tožena stranka rezervira iz zneska nadomestil, ki jih pobira, tudi nadomestila za ameriški repertoar in rezervira prejemke za ameriški repertoar, ki pa ni varovan pri toženi stranki. Nezaščitenost ameriškega repertoarja izvira tudi iz mednarodnega prava. Tožena stranka je v 11. do 24. členu Pravilnika o delitvi nadomestil, ki je bil sprejet na seji Zavoda IPF dne 24.8.2009 in sklepa o delitvi nadomestil predvidela tudi nadomestila za imetnike sorodnih pravic po pravu ZDA. Iz naslova prevladujočega položaja tožena stranka rezervira iz zneska nadomestil, ki jih pobira tudi za izvajalce tudi nadomestila za ameriške fonograme - pa čeprav ti posnetki niso zavarovani s sorodno pravico proizvajalca fonograma - in je tudi rezervirala prejemke za ameriški repertoar, ki ni varovan pri toženi stranki. S tem je znižala prejemke tožeče stranke in je neenako obravnavala tožečo stranko, saj jo je obravnavala enako, kot nekoga, ki ni imetnik sorodnih pravic. Tožena stranka je s tem, da je imetnike sorodnih pravic pri kolektivnem upravljanju obravnavala enako kot proizvajalce iz držav, kjer ni priznana sorodna pravica, ki bi se lahko

uveljavljala kolektivno v Sloveniji, za enake gospodarske storitve je uporabljala neenake pogoje in s tem oškodovala slovenske izvajalce, med katerimi je tožeča stranka. To je tipičen primer zlorabe prevladujočega položaja. Nemoralno je vsakršno zlorabljanje položaja, da kdo pridobi premoženjske ali drugačne koristi zase na račun drugih in so pravni posli na podlagi te zlorabe nični. Nadalje tožeča stranka, kot ničnostni razlog avtorskega in konkurenčnega prava uveljavlja nepregledno poslovanje tožene stranke. Tožeča stranka je izvajalec. Na podlagi 130. člena ZASP mora kolektivna organizacija nadomestilo pri javni priobčitvi fonograma razdeliti tako, da polovico plača proizvajalcu drugo polovico pa izvajalcem izvedbe, ki je posneta na fonogramu. Ta določba je prisilni predpis, ki varuje interese izvajalcev. Tožena stranka je dne 17.11.2009 na sestanku v navzočnosti pooblaščenca pojasnila, da ni čisto jasno, ali se deli prejemke po polovičnem načelu. Iz zapisnika sestanka je razvidno, da se zbrani honorarji ne delijo po polovičnem načelu. Tožena stranka je priznala napako, ki je še do danes ni odpravila. Ta napaka je sistemska in pomeni zlorabo prevladujočega položaja in oškodovanje izvajalcev in prejemki se ne delijo tako, da gre polovica izvajalcem in polovica proizvajalcem fonogramov. V zapisniku sestanke z dne 17.11.2009 je tožena stranka narisala in pojasnila, kako se deli nadomestilo med izvajalci in proizvajalci fonogramov. Zapisniku je priložena tudi shema, ki jo tožeča stranka predlaga kot dokaz. 1.000,00 EUR se deli najprej tako, da končno prejmejo izvajalci znatno drugačen znesek kot proizvajalci fonograma in tudi drug izvajalci. Zastopniki tožene stranke so potrdili, da dobi Siddharta za eno predvajanje petkrat več kot Anika Horvat. Na vprašanje izvajalca, koliko se dobi za dve pesmi, in sicer za eno pesem od Siddharte s simfoniki, drugo pa od Anike Horvat: Ogenj in led (Anika Horvat + producent) je direktor tožene stranke odgovoril: „Siddharta: pet članov + 40 simfonikov, šest glavnih izvajalcev (pet članov skupine + dirigent), 54 točk, 40 simfonikov - 40 točk, skupaj 40 točk; Anika: producent je glavni izvajalec, 4 točke Anika, pogodbeni 4 točke; skupaj znes 16 točk.“ Za isto pravno in ekonomsko storitev, to je eno predvajanje, dobita dva znana izvajalca različen znesek brez kakršnekoli ekonomske osnove, kar je neenako in netransparentno in ne omogoča kakšnega varovanja sorodnih pravic v interesu imetnikov teh pravic, pač pa zgolj v interesu tožene stranke. Pravilnik za proizvajalce fonogramov predvideva, da se razdelitev nadomestil opravi na podlagi podatkov o dejanski uporabi fonogramov v preteklem letu, to razdelitev pa opravi strokovna služba pri toženi stranki s pomočjo točkovanja. Pravilnik tožene stranke ne predvideva ureditve, po kateri bi tožena stranka lahko pridobila konkretne in natančne podatke o dejanski uporabi fonogramov, na podlagi katerih bi bilo potem mogoče natančno izračunati pravično nadomestilo, ki posameznemu od proizvajalcev fonogramov pripada. Tožena stranka se očitno zadovolji tudi z minimalnim vzorcem uporabe fonogramov. Tako ni izpolnjena osnovna predpostavka za izračun pravičnih nadomestil proizvajalcev fonogramov, saj tožena stranka ne razpolaga s celotnim vzorcem dejanske uporabe fonogramov. V

nasprotju z določbo 130. člena ZASP je tudi določba 13. člena Pravilnika, ki predvideva točkovanje posameznih uporabljenih fonogramov glede na to pri kateri RTV organizaciji je bil določen fonogram uporabljen, oziroma priobčen javnosti. 130. člen ZASP ne razlikuje med posameznimi RTV organizacijami, temveč določa le, da je uporabnik dolžan proizvajalcu fonogramov, če se je fonogram javno priobčil iz komercialnih namenov, vsakokrat plačati primerno nadomestilo. Namen te določbe ni bil v tem, da se proizvajalci tistih fonogramov, katerih fonogrami so bili v komercialne namene uporabljeni na drugih RTV organizacijah, kot na RTV SLO, diskriminira oziroma obravnava neenako. Za dodatno netransparentnost poskrbi določba 15. člena Pravilnika, ki toženi stranki omogoča, da se vrednost točke vsakoletno poljubno spreminja, pač glede na to, koliko podatkov o dejanski uporabi fonogramov v komercialne namene pri RTV organizacijah tožena stranka sploh uspe v posameznem letu pridobiti. Pravilnik neenako obravnava med seboj tudi proizvajalce fonogramov in izvajalce, saj se za prve kot celota upošteva podatke o dejanski uporabi fonogramov v preteklem letu, pri drugih pa se za celoto upoštevajo podatki radiodifuznih organizacij o definiranju uporabi fonogramov. Kaj omenjena termina „dejanska uporaba fonogramov“ in definirana „uporaba fonogramov“ pravzaprav obsegata, Pravilnik na nobenem mestu ne definira. Nadalje pravilni neenako obravnava še izvajalce med sabo, saj jih deli na glavne in pogodbene in glede na to, koliko izvajalcev sodeluje pri izvedbi posameznega fonograma, oziroma povedano drugače, več kot sodeluje izvajalcev pri posamezni izvedbi fonograma, višje število doseže takšen fonogram, čeprav gre še vedno za en sam fonogram. Stališče konkurenčnega prava je diskriminatorno razlikovanje med glavnimi in pogodbenimi izvajalci, saj gre za ekonomsko enako vsebino storitve. Pravilnik ne razdeljuje nadomestil v skladu z načelom pravičnosti, temveč ustvarja nagrajevanje za „kvantitativno participativnost“ na strani izvajalcev.

4. Tožeča stranka je navedla še, da je v tej zadevi uporaben statut, ki nosi datum 24.8.2010. Izpisek Zavoda IPF o izplačilih avtorskih honorarjev za izvajalca Tadeja Hrušovarja potrjuje, da tožena stranka dovaja avtorske honorarje tudi za izvajalce izvedbe, ki niso varovane s sorodnimi pravicami glede na določbe novele ZAP iz leta 1990 in ZASP. Današnje pravice izvajalcev obstajajo šele od trenutka dalje, ko je novela ZAP iz leta 1990 priznala pravice poustvarjalca in njihovo varstvo sega nazaj do 28.4.1990, pred tem datumom pa jih ni bilo, saj lahko absolutne pravice ustanovi zgolj zakon. V nadaljevanju analizira podatke za upravičenca Tadeja Hrušovarja. Tožena stranka je izplačevala Tadeju Hrušovarju nadomestila za vse izvedbe od srede šestdesetih let pa do 28.4.1990, za kar pa ni pravne podlage, saj sorodna pravica poustvarjalca oziroma izvajalca obstaja šele od 28.4.1990 dalje. Neenako obravnavanje je v tem, da je tožena stranka odvajala denar za nevarovane izvedbe na enak način kot za varovane izvedbe, s čimer je oškodovala izvajalce, ki so izvedbo ustvarili po 28.4.1990. Tožeča stranka je za

določene posnetke izvajalec in proizvajalec fonograma. Polovica nadomestila, zbrana za pravice izvajalcev in polovice nadomestila, zbrana za proizvajalce fonogramov, nista enaki. Primer je obračun za skladbo Vandima, pri kateri je tožeča stranka soudeležena tako kot izvajalec (dirigent, glasbenik, producent), kot tudi imetnik sorodne pravice proizvajalca fonograma (Pat Kar Projekt P. Greblo s.p.). Izvajalska polovica je kar 3,6 krat večja od polovice, ki pripada lastniku fonograma. Tako glede na listino tožene stranke z naslovom „Zavod IPF - obračun 2010: primer skladbe Vandima“ 50 % pa proizvajalca znaša v letu 2010 5.528, toda 50 % za izvajalce pa 20,207. Polovici nista enaki. Navaja še več obračunov tožene stranke, iz katerih izhaja enako. Izvedbe, ki ne bi smele uživati zaščite, zajedajo izbrane tandieme, ki bi morale biti razdeljeni med novejša in zaščitena dela, med katerimi so tudi dela tožeče stranke, s čimer se neenako obravnava izvajalce. Tožena stranka krši tudi Zakon o izvrševanju enakega obravnavanja. Iz naslova obveznega kolektivnega upravljanja je tožeča stranka, kot izvajalec in proizvajalec fonogramov v razmerju s toženo stranko glede članstva in vključevanja v organizacijo, katere člani ali članice opravljajo določen poklic, vključno z ugodnostmi, ki jih zagotavljajo take organizacije. Tožena stranka kot ugodnost zagotavlja kolektivno upravljanje sorodnih pravic izvajalcev in proizvajalcev fonogramov. Kolektivno upravljanje sorodnih pravic izvajalcev in proizvajalcev fonogramov je del družbenega življenja. Tožeča stranka je zato, ker je slovenski izvajalec izvedb, izvedenih po 28.4.1990 in proizvajalec fonogramov, prvič posnetih po 29.4.1975 obravnavan na manj ugodno, kot izvajalci izvedb, izvedenih po 28.4.1990 in proizvajalec fonogramov prvič posnetih po 29.4.1975 in tudi manj ugodno kot proizvajalci fonogramov, ki so bili podvrženi remasteringu. Na podlagi Zakona o izvrševanju načela enakega obravnavanja je zagotovljeno na kakršnokoli osebno okoliščino enako obravnavanje glede članstva in vključevanja v organizacijo, katere člani in članice opravljajo določen poklic, vključno z ugodnostmi, ki jih zagotavljajo take organizacije. Tožena stranka je dolžna zagotavljati tudi enak dostop do storitev. Tega pa ni, če se odvajajo nadomestila izvajalcem, ki pred 28.4.1990 niso bili imetniki sorodne pravice izvajalca. Tožena stranka tudi odvaja znesek nadomestil proizvajalcem ZDA in enako obravnava proizvajalce fonogramov iz ZDA in proizvajalce iz držav članic EU. Pri tem pa gre za neenake položaje, saj ameriški proizvajalci fonogramov na ozemlju RS ne uživajo varstva v tem smislu, da bi bila slovenska kolektivna organizacija pristojna, da za njihov račun zbira nadomestila za javno priobčitev. Predmet varstva s sorodno pravico proizvajalca fonograma ni sama tehnična dejavnost, oziroma aktivnost, temveč le takšna dejavnost, ki vodi do tega, da se zvok posname na nosilca. O tem ne more biti govora, če se obdelujejo že obstoječi analogni oziroma arhivski posnetki. Zakon ne pozna pravice tehnične predelave nosilca zvoka, celo pogajanja za sklenitev WPPT so izrecno zavrnila takšno pravico.

5. Tožena stranka je v nadaljevanju navedla, da sodišče o diskriminaciji lahko odloča samostojno, o spornih vprašanjih, ki bi jih moralo rešiti pred odločitvijo o diskriminaciji, pa bi odločilo kot o predhodnih vprašanjih. Nadomestila, ki jih poberejo proizvajalci fonogramov po določilih 130/1. ZASP se vedno delijo med izvajalce in proizvajalce po ključu 50:50. Postavitev zahtevka za ničnost dela Pravilnika o delitvi nadomestil, kakor tudi sklepa o delitvi, nima nikakršne vsebinske zveze z remasteringom. Remastering vsebuje tudi druge prijeme, ki pripeljejo do novega fonograma. Obstajajo analogno posnete izvedbe, ki so jih digitalizirali in ponovno zmiksali, tako da so nastali novi fonogrami. V posameznih primerih pa je tudi čista digitalizacija tako vključno posegla v zgradbo posnetka (npr. drugačno zaporedje posameznih delov skladbe in podobno), da je novi posnetek drugačen od originalnega. Pravna teorija remasteringa ne opredeljuje zgolj kot nekakšen tehnični ukrep, ampak kot izvajanje pravice predelave, kot ene od izključnih pravic proizvajalca fonogramov. Ameriških fonogramov ni, saj so vsi nosilci zvoka navedenih založb izdani „Worldwide“, torej naenkrat na različnih koncertih sveta, tudi v Evropi in uživajo enako zaščito, kot na primer domači fonogrami. Tožena stranka uveljavlja pravice izvajalcev in ne pravice blagovnih znamk, kot bi lahko poimenovali imena glasbenih skupin. Anika Horvat tako ne dobi manj, kot Tomi Meglič, ampak oba za enako vlogo (glavni izvajalec) dobita enako število točk. Tožena stranka deli nadomestila po podatkih tistih uporabnikov, ki poročajo o dejanski uporabi in so njihova poročila zajeta v vzorec, ki ga sestavljajo play liste (sezname uporabljenih fonogramov) 57 slovenskih radijskih postaj, in 5 TV postaj, ter več kot 600 seznamov o uporabi fonogramov na javnih prireditvah. Preko navedenega je mogoče pridobiti dovolj verodostojen statistični vzorec za delitev. Tožena stranka ne deli na pamet. Sporede uporabljenih fonogramov toženi stranki posredujejo praktično vse radijske postaje, saj ima tožena stranka z njimi urejene odnose. Vsa nadomestila, tako fonogramska, kot izvajalska, se delijo po istem vzorcu uporabljenih fonogramov in ne po dveh različnih, kot bi bilo mogoče sklepati iz navedb tožeče stranke. Statut tožene stranke se je tekom obstoja tožene stranke spreminjal. Prav vsi statuti pa vsebujejo le osnovne določbe o delitvi, pri čemer je najosnovnejša, torej delitev nadomestil v enakem obsegu med skupščino izvajalcev in proizvajalcev fonogramov v razmerju 50:50 enaka že od samega začetka delovanja tožene stranke. Skupščine tožene stranke potrjujejo poročila letno in ne s petletnim zamikom. Tožeča stranka napačno opredeljuje obdobje varstva fonogramov in ni jasno, od kod naj bi bili po njenem mnenju varovani le fonogrami, izdani po 28.4.1990. Že ZASP v svojih prehodnih določbah določa, da velja za fonograme, glede katerih od ob njegovi uveljavitvi še ni preteklo 20 let, odkar so bil prvič posneti. Že nekdanja Jugoslavija je bila podpisnica rimske konvencije, s prevzetjem pravnega reda Jugoslavije z ustavnim zakonom, pa je naša država prevzela tudi pravni red in s tem obveznosti Jugoslavije iz mednarodnih pogodb in konvencij in se po določilih ustave obveznosti iz mednarodnih pogodb in

konvencij uporabljajo neposredno. Po določilih 130/1. člena ZASP nadomestilo uveljavlja proizvajalec fonogramov, izvajalci pa imajo glede na določbo 130/2. člena ZASP pravico do deleža na nadomestilu (tako tudi 122. člen ZASP), kar pomeni, da je treba izhajati iz določil o trajanju pravic proizvajalcev fonogramov. Skladbe, ki jih navaja tožeča stranka, so bile posnete večkrat, tožeča stranka pa navaja le letnice, ko so bile skladbe posnete prvič. Tožena stranka se upira spremembi tožbe, saj se sedaj tožnik posebej diferencira o tistih, katerih izvedbe so bile posnete pred 28.4.1990 in od ameriških izvajalcev, pri čemer opozarja, da se kot imetniki fonogramov lahko identificirajo vsi, ki posedujejo fonogram.

6. Tožeča stranka je v nadaljevanju navedla, da je dejansko remastering samo obdelava obstoječega posnetka. Gre za istega izvajalca in za isti posnetek, ki ga skuša tožena stranka prikazati kot remiks. Sama predelava ne more biti predmet varstva sorodne pravice proizvajalca fonograma, saj ne gre za prvo fiksiranje na nosilec zvoka. Remastering je po svoji vsebini tudi predelava avtorskega dela. Sorodna pravica izvajalca pri nas velja od 28.4.1990, ko je začela veljati novela zveznega ZAP, sorodna pravica proizvajalcev fonograma pa od 28.4.1995, ko je začel veljati ZASP. To pomeni, da enak obravnava neenaka položaja, kar je dokaz diskriminacije.
7. Tožena stranka je v nadaljevanju navedla, da ne privoli v spremembo tožbe. Popravila je svoje navedbe, da je WPPT prej veljavno obdobje varstva fonogramov podaljšal na 50 let. Omenjena pogodba je bila sprejeta v letu 1996, kar pomeni, da je obdobje njenega varstva zajelo vse fonograme, ki so bili izdani v času od leta 1946 naprej, na enak način, kot je sprejetje rimske konvencije v letu 1961, zaščitilo fonograme od leta 1941 naprej. WPPT se nanaša tako na pravice izvajalcev, kot tudi pravice proizvajalcev fonogramov, tako da časovno obdobje, ki ga v svojem zahtevku uporablja tožeča stranka, sploh ni relevantno. Tožeča stranka ga je sicer res povzela po prehodnih določbah Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah, vendar pa so bile prehodne določbe že v osnovi v nasprotju z rimsko konvencijo, po sprejetju WPPT pa v nasprotju s to pogodbo. Če bi držalo stališče, ki ga zagovarja tožeča stranka, potem bi na primer angleški imetniki pravic, ki jim oba omenjena dokumenta priznavata pravice na način, kot razlaga tožena stranka, od leta 1941 naprej, imeli globalno gledano več pravic, kot pa lokalni imetniki pravic - po rimski konvenciji bi morali imeti tako proizvajalci fonogramov, kot izvajalci pravice v trajanju najmanj 20 let - torej najmanj od leta 1975 naprej, ne pa od leta 1990, kot za izvajalce zatrjuje tožeča stranka. Slovenija se je namreč zavezala, da bo določila trajanje pravic na način, kot to določata oba omenjena mednarodna dokumenta. Oba omenjena dokumenta je treba uporabljati neposredno. Če bi držale navedbe tožeče stranke, potem varstva ne bi uživali več nobeni posnetki skupine The Beatles, najpopularnejši posnetki skupine The Rolling Stones in Elvisa Presleya. Datum 28.4.1990 je torej za pravice izvajalcev, ki so varovane v Republiki Sloveniji, nerelevanten. Podpisnica WPPT je tudi

ZDA. Tožena stranka ne obravnava izvajalcev neenako v razmerju do ameriških proizvajalcev fonogramov. Od zbranega denarja se najprej odštejejo stroški, preostanek pa se v enakovrednih deležih razdeli med izvajalce in proizvajalce fonogramov, pri čemer med imetniki po nacionalnosti ni razlik, razen, če pride do uveljavljanja pravic na podlagi dejanske vzajemnosti.

Izvedeni dokazi

8. Sodišče je v dokaznem postopku vpogledalo listine v spisu, označene kot priloge A1 do A46 ter B1 do B8 in zgoščenko (B9). Ostale predlagane dokaze je sodišče kot nepotrebne zavrnilo, saj je dejansko stanje v zadostni meri jasno na podlagi izvedenih dokazov in navedb pravnih strank, kot bo podrobneje obrazloženo v nadaljevanju (tč. 23 obrazložitve te odločbe).

Sprememba tožbe

9. Tožeča stranka je z vlogo dne 24.6.2013 (tč. XXI.) spremenila tožbo, saj je poleg obstoječih zahtevkov dodala dodaten prepovedni (opustitveni) zahtev. V 184. členu Zakona o pravdnem postopku (Ur. l. RS, št. 73/2007 – uradno prečiščeno besedilo in 45/2008, v nadaljevanju ZPP) je določeno, da tožeča stranka lahko do konca glavne obravnave spremeni tožbo. Po 1. odstavku 185. člena ZPP je za spremembo tožbe potrebna privolitev tožene stranke, ko ji je tožba vročena; vendar pa lahko sodišče dovoli spremembo, čeprav se tožena stranka temu upira, če misli, da bi bilo to smotno za dokončno ureditev razmerja med strankama. Tožena stranka je spremembi tožbe nasprotovala z vlogo z dne 24.12.2013, vendar je sodišče na naroku dne 25.11.2013 spremembo tožbe dopustilo, saj je menilo, da je to smotno za dokončno ureditev razmerja med strankama.

Vrednost spornega predmeta

10. V prvem odst. 44. čl. ZPP je določeno, da če se tožbeni zahtev ne nanaša na denarni znesek, pa tožeča stranka v tožbi navede, da je pripravljena namesto izpolnitve zahtevka sprejeti določen denarni znesek, se vzame kot vrednost spornega predmeta ta znesek. V drugem odst. istega čl. je določeno, da je v drugih primerih, ko se tožbeni zahtev ne nanaša na denarni znesek, odločilna vrednost spornega predmeta, ki jo je tožeča stranka navedla v tožbi. V tretjem odst. 44. čl. ZPP je določeno, da če v primeru iz 2. odstavka tega člena tožeča stranka navede očitno previsoko ali prenizko vrednost ali če tožeča stranka navede le skupno vrednost spornega predmeta, čeprav uveljavlja s tožbo zoper isto toženo stranko več zahtevkov, pa niso podani pogoji iz 1. odstavka 41. člena tega zakona, tako da nastane vprašanje o stvarni pristojnosti, ali pravici do revizije, se mora sodišče najpozneje na glavni obravnavi pred začetkom obravnavane glavne stvari na hiter in primeren način prepričati o pravilnosti navedene vrednosti. O tem takoj odloči s

sklepom, zoper katerega ni posebne pritožbe. Tožena stranka je že v odgovoru na tožbo ugovarjala realni vrednosti spornega predmeta ter smiselno, da ni določena vrednost vsakega posameznega zahtevka. Sodišče pa ocenjuje, da za uporabo 3. odstavka 44. člena ZPP v danem primeru ni (več) pogojev. Sodišče ugotavlja, da se je glavna obravnava v tej zadevi začela dne 25.11.2013. Sodišče se na glavni obravnavi pred začetkom obravnavanja glavne stvari ni prepričalo o pravilnosti navedene vrednosti in tega tudi ne more storiti kadar koli kasneje v postopku¹.

Pristojnost naslovnega sodišča za odločanje o ugotovitvi ničnosti posameznih členov Pravilnika o delitvi nadomestil, sprejetega na seji sveta zavoda tožene stranke, dne 24.8.2010

11. Skladno z določbo 1. odstavka 18. člena ZPP mora sodišče med postopkom ves čas po uradni dolžnosti paziti, ali spada v odločitev o sporu sodno pristojnost. Če sodišče med postopkom ugotovi, da za odločitev o sporu ni pristojno sodišče, temveč kakšen drug organ, se izreče za nepristojno, razveljavi opravljena pravdna dejanja in zavrže tožbo (2. odstavek 18. člena ZPP). Tožena stranka zatrjuje, da so člani od 11. do 24. Pravilnika o delitvi nadomestil, ki je bil sprejet na seji sveta zavoda tožene stranke dne 24.8.2010, nični. V 1. členu ZPP je določeno, da ta zakon določa pravila postopka, po katerih sodišče obravnava in odloča v sporih iz osebnih in družinskih razmerij ter v sporih iz premoženjskih in drugih civilnopравnih razmerjih, fizičnih in pravnih oseb, razen, če so kateri od navedenih sporov po posebnem zakonu v pristojnosti specializiranega sodišča ali drugega organa. Sodišče po vpogledu v Pravilnik o delitvi nadomestil (A5) ugotavlja, da ga je sprejel Svet tožene stranke na podlagi določbe 14. člena Statuta tožene stranke, na podlagi odobritve obeh skupščin zavoda, ter na podlagi 2. odstavka 130. člena, 122. člena in 154. člena Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. l. RS, št. 16/2007 - uradno prečiščeno besedilo, 68/2008 in 110/2013, v nadaljevanju ZASP). Po 146. čl. ZASP so kolektivne organizacije (tudi toženka) pravne osebe, ki na podlagi dovoljenja pristojnega organa nepridobitno in kot edino dejavnost na podlagi pooblastila avtorja oziroma tega zakona v svojem imenu in za račun avtorjev opravljajo določene naloge, ki so našteje v 8. točkah 1. odstavka 146. člena ZASP. Te naloge torej lahko opravlja tudi brez posebnega pooblastila avtorjev zgolj na podlagi zakona. 159. čl. ZASP določa dolžnost uporabnikov do obveščanja kolektivnih organizacij. Dovoljenje pristojnega organa predstavlja podelitev koncesije določeni pravni osebi, da na podlagi zakonskega monopola upravlja pomembno premoženje in opravlja druge naloge, ki so tudi v javnem interesu². Zato je treba tudi Pravilnik o delitvi nadomestil šteti za splošni akt za izvrševanje javnih pooblastil. Za odločanje o skladnosti splošnih aktov, izdanih za

1 Tako tudi odločba VSRS, opr. št. II Ips 44/2913 z dne 14.3.2013

2 Trampuž M., v: Kolektivno upravljanje avtorske in sorodnih pravic, Ureditev v Sloveniji in Evropski skupnosti, GV Založba, Ljubljana 2007, str. 50

izvrševanje javnih pooblastil, z ustavo, zakoni in podzakonskimi predpisi pa je pristojno Ustavno sodišče Republike Slovenije (peta alineja prvega odst. 21. čl. Zakona o Ustavnem sodišču)³. Navedeno pomeni, da odločanje o zahtevku tč. 1 tožbenega predloga, s katero tožena stranka pravzaprav uveljavlja presojo skladnosti splošnih aktov, izdanih za izvrševanje javnih pooblastil, z ustavo, zakoni in podzakonskimi predpisi, ne spada v sodno pristojnost. Ustavno sodišče Republike Slovenije ni del sodstva v smislu določbe 17. člena ZPP, temveč ga je v pomenu 2. odstavka 18. člena ZPP potrebno šteti za drug organ, ki je pristojen za odločitev. Skladno z navedenim je sodišče odločilo kot izhaja iz tč. I. izreka predmetne odločbe. Sodišče pa s tem ne odreka sodne pristojnosti sodišč v Republiki Sloveniji za odločanje v zadevah po Zakonu o preprečevanju omejevanja konkurence (Ur. l. RS št. 36/2008, 40/2009, 26/2011, 87/2011, 57/2012 in 33/2014 (v nadaljevanju ZPOMK-1) in 102. členu Pogodbe o delovanju Evropske Unije (PDEU) ali pa Zakonu o uresničevanju načela enakega obravnavanja (Uradni list RS, št. 93/07 - uradno prečiščeno besedilo, v nadaljevanju ZUNEO), temveč zgolj za tak zahtevek, kot ga je v tč. 1 tožbenega predloga postavila tožeča stranka. Zato tudi ni predložilo vprašanja v zvezi s tem v predhodno odločanje na Sodišče EU na podlagi 267. čl. PDEU.

Vmesna ugotovitvena zahtevka (tč. 1 in 2. tožbenega predloga)

12. Tožeča stranka nadalje navaja, da sta zahtevka pod tč. 1 in 2. tožbenega predloga vmesna ugotovitvena zahtevka (tč. V pripravljalne vloge z dne 4.6.2013, l. št. 28; pri tem vztraja tudi pod tč. XXII. vloge z dne 24.6.2013, l. št. 50; v tč. VII pripravljalne vloge z dne 4.6.2013 v tč. 22 (l. št. 32) celo izrecno preroka, da bi šlo za samostojne ugotovitvene zahtevke). Dominus litis v civilnem pravnem postopku je pravdna stranka sama. Če je tožeča stranka tak zahtevek postavila, je sodišče na tako opredelitev zahtevka vezano (drugače povedano: sodišče ne more (podredno) meniti, da gre za ločen (samostojen) ugotovitveni zahtevek, saj sta v ZPP predvidena oba, izbira pravnega varstva pa je tožnikova). Vmesne ugotovitvene zahtevke ureja 181. čl. ZPP. V tretjem odst. tega člena ZPP je določeno, da če je odločitev o sporu odvisna od vprašanja, ali obstaja ali ne obstaja kakšna pravica ali pravno razmerje, lahko tožeča stranka poleg obstoječega zahtevka uveljavlja tudi tožbeni zahtevek, naj se ugotovi, da tako razmerje obstaja oziroma ne obstaja, če je sodišče, pred katerim teče pravda, zanj stvarno pristojno in če je za odločanje o tem zahtevku predpisana ista vrsta postopka. Vmesni ugotovitveni zahtevek lahko tožnik uveljavlja že obenem s tožbo. Pogoj za dopustnost vmesnega ugotovitvenega zahtevka je prejudicialnost, saj je z vmesnim ugotovitvenim zahtevkom dopustno zahtevati le ugotovitev (ne)obstoja tistega pravnega razmerja, od katerega je odvisna odločitev o tožbenem zahtevku⁴. Pri

3 Ustavno sodišče RS se je že izreklo, da je pristojno za presojo pravilnika, ki ga je izdala kolektivna organizacija (sklep opr. št. U-I-149/98-36 z dne 28.6.2001, tč. 27 (B4))

4 Galič A., v: Pravdni postopek, zakon s komentarjem, GV Založba, Ljubljana 2006, 2.

vmesnem ugotovitvenem zahtevku pogoj prejudicialnosti nadomešča procesno predpostavko pravnega interesa. Tožena stranka je v vlogi z dne 26.8.2013 ugovarjala (l. št. 76), da bi sodišče o diskriminaciji lahko odločilo samostojno ter da del Pravilnika o delitvi nadomestil (v nadaljevanju pravilnik) in sklepi o dodelitvi nimajo nikakršne vsebinske zveze z remasteringom. Sodišče ugotavlja, da tožeča stranka z nadaljnjimi (neugotovitvenimi) zahtevki uveljavlja, naj tožena stranka opusti neenako obravnavanje tožeče stranke do drugih izvajalcev, zlasti dejanja in trditve, da naj bi zaradi oprave digitalizacije in remasteringa obstoječih fonogramov prišlo do novih posnetkov (tč. 3 tožbenega predloga); da naj opusti vsa dejanja, iz katerih izhaja neenako obravnavanje izvajalcev, ki so avtorska dela igrali, peli, deklamirali, interpretirali ali drugače izvajali po datumu 28.4.1990 v primerjavi z osebami in umetniškimi ansambli, ki so umetniško uprizarjali, recitirali, deklamirali, peli, igrali, plesali ali kako drugače izvajali glasbena in druga umetniška dela pred tem datumom, zlasti pa zniževanje nadomestil izvajalcem, češ da jih je treba odvajati izvajalcem za izvedbe, nastale pred 28.4.1990 (prva alineja tč. 4 tožbenega predloga) in vsa dejanja, iz katerih izhaja neenako obravnavanje izvajalcev, v razmerju do proizvajalcev fonogramov iz ZDA, zlasti pa zniževanje polovice nadomestil, češ da jih je treba odvajati ameriškim imetnikom sorodne pravice imetnikov fonogramov (druga alineja tč. 4 tožbenega predloga). V 212. čl. ZPP je določeno, da mora vsaka stranka navesti dejstva in predlagati dokaze, na katere opira svoj zahtevek, ali s katerimi izpodbija navedbe in dokaze nasprotnika. Tožena stranka je tekom postopka ugovarjala, da tožeča stranka ne izkazuje potrebnega pravnega interesa za postavitev ugotovitvenega zahtevka. Sodišče ugotavlja, da tožeča stranka konkretno ne navede iz katerega od izpodbijanih členov pravilnika izhaja kaj takega, ki bi narekovalo toženi stranki ravnanje, kot ji ga očita tožnik. Sodišče ocenjuje, da prejudicialnosti ni mogoče preiskusiti, saj je trditvena podlaga pomanjkljiva. Tudi iz vpogleda v izpodbijane člene pravilnika (A5) ne izhaja, da bi le ti kjer koli določali, da naj bi zaradi oprave digitalizacije in remasteringa obstoječih fonogramov prišlo do novih posnetkov, ali da bi neenako obravnavali izvajalce, ki so avtorska dela igrali, peli, deklamirali, interpretirali ali drugače izvajali po datumu 28.4.1990 ali pred tem datumom oziroma da bi se iz teh razlogov zmanjševala nadomestila izvajalcem. Prav tako ne govori o tem, da bi se neenako obravnavali izvajalci v razmerju do proizvajalcev fonogramov iz ZDA oziroma da bi se na ta način odvajala polovica nadomestila. Pravilnik vsega tega niti ne omenja, tožeča stranka pa tudi ne pojasni, kako bi z uporabo posameznih določb pravilnika lahko prišlo do zatrjevanega neenakega obravnavanja. Prav tako tožeča stranka sploh ne navede, kakšni so sklepi o delitvi nadomestil, ki so se obravnavali na skupščini izvajalcev 21.6.2011, ki jih tožnik izpodbija (v spis je vložil le predlog sklepov k 14. redni seji skupščine proizvajalcev brez datuma, A6). Sodišče tako ne more preiskusiti ali ti urejajo digitalizacijo in remastering,

neenako obravnavajo izvedbe pred in po 28.4.1990 ali ameriške proizvajalce. Tožnik ni izkazal, da bi vmesni ugotovitveni zahtevki bili podlaga za zatrjevano neenako obravnavanje tožnika in ne predstavljajo prejudicialnega razmerja glavnim zahtevkom in so tako nedopustni. Zato je sodišče tožbo v tč. 1 (tudi iz tega razloga) in 2 tožbenega predloga zavrglo, kot to izhaja iz tč. II. izreka te odločbe. Zgolj podrejeno sodišče še dodaja, da tudi če bi se ta dva zahtevka obravnavala kot glavna in samostojna ugotovitvena zahtevka, tožnik zanju ne izkazuje pravnega interesa. Interesa zaradi pomanjkanja trditvene podlage sodišče ni moglo niti preiskusiti iz istih razlogov kot to velja za prejudicialnost. Tožnik trdi (tč. VII, l. št. 33), da je njegova pravna korist v tem, „da bi lahko na področju kolektivnega upravljanja sorodne pravice na podlagi ZASP dosegal odpravo kršitev konkurenčnega prava na področju kolektivnega upravljanja, ko tožena stranka upravlja oz. razpolaga s pravico tožeče stranke“. Splošni interes tožnika za poslovanje toženke pa ne zadošča za utemeljitev pravnega interesa za ugotovitveno tožbo. Korist tožnika mora biti konkretna, pravna in se mora odražati v sferi njegovih pravic oziroma pravnih razmerij. V tč. VII./22 pripravljalne vloge (i. št. 33) tožeča stranka še zatrjuje, da je tožena stranka ex lege dolžna prihodke deliti po ključu ½ za proizvajalce fonogramov, ½ pa za izvajalce; če pa brez pravne podlage trdi, da je zaradi remasteringa nastal nov fonogram, s tem zniža ključ ½ za izvajalce, s čimer je prizadeta tožeča stranka. Da zgolj s trditvami tožeča stranka ne more posegati v pravno varovano sfero tožnika, je sodišče obrazložilo v tč. 14. obrazložitve te odločbe.

Opustitveni zahtevki (3. in 4. točka tožbenega predloga z dne 24.6.2013)

13. V 1. členu ZPP je določeno, da ta zakon določa pravila postopka, po katerih sodišče obravnava in odloča v sporih iz osebnih in družinskih razmerij ter v sporih iz premoženjskih in drugih civilnopravnih razmerjih, fizičnih in pravnih oseb, razen, če so kateri od navedenih sporov po posebnem zakonu v pristojnosti specializiranega sodišča ali drugega organa. Bistvo tega spora je vprašanje, ali tožena stranka kot kolektivna organizacija pravično razdeljuje nadomestilo za javno priobčitev fonogramov. Tožena stranka je registriran zavod. Po 4. členu Zakona o zavodih (Ur. l. RS - stari, št. 12/91 s kasnejšimi spremembami in dopolnitvami) so zavodi pravne osebe s pravicami, obveznostmi in odgovornostmi, ki jih določata zakon in akt o ustanovitvi. Po 3. členu istega zakona se za upravljanje javnih služb ustanovijo javni zavodi. Tožena stranka ni javni zavod. Je pravna oseba zasebnega prava in torej subjekt civilnega prava, ki funkcionira na podlagi svojega temeljnega akta (statuta) in pravilnika, ki določata med drugim tudi minimum pravnega varstva glede pravične razdelitve nadomestil. Predmetni spor po tč. 3 in 4 tožbenega predloga je spor o zakonitosti konkretnega ravnanja tožene stranke do tožeče stranke (ne nanaša se na razmerja tožene stranke do vnaprej nedoločenega kroga subjektov) in se tako nanaša na razmerja obeh pravnih strank kot civilnopravnih oseb in gre za spor iz civilnopravnega razmerja

in je sodna in stvarna pristojnost naslovnega sodišča podana. Za taka razmerja je značilno, da nastajajo na ravni prirejenosti oziroma enakopravnosti subjektov in ena stranka ne nastopa nasproti drugi z avtoritativno zapovedjo oziroma prepovedjo (Juhart in sodelavci, Pravdni postopek 1974, stran 21). Slednjega ne spremeni dejstvo, da ima tožena stranka dovoljenje za kolektivno uveljavljanje pravic, ki ga je toženi stranki podelil Urad RS za intelektualno lastnino, ki ima naravo javnega pooblastila. V sodni praksi ni več sporno stališče, da je odločanje o konkretnih premoženjskih zahtevkih tudi zoper državo v domeni sodišč splošne pristojnosti, torej so v domeni sodišč splošne pristojnosti tudi zahtevki zoper osebe, ki opravljajo svojo dejavnost na podlagi javnega pooblastila.

Glede zahtevka iz tč. 3 tožbenega predloga

14. V 180. členu ZPP je med drugim določeno, da mora tožba obsegati določen zahtevek glede glavne stvari. Tožbeni zahtevek mora biti objektivno določen z natančno opredelitvijo pravnega varstva, ki ga tožnik želi. Sodišče ugotavlja, da tožeča stranka z zahtevkom iz tč. 3 tožbenega predloga uveljavlja, naj tožena stranka opusti neenako obravnavanje tožeče stranke do drugih izvajalcev, še posebej pa naj bi bila dolžna opustiti dejanja in trditve, da naj bi zaradi oprave digitalizacije in remasteringa obstoječih fonogramov prišlo do novih posnetkov. Že v odgovoru na tožbo je tožena stranka ugovarjala, da je tč. 3 zahtevka nesklepčna, nerazumljiva, nedoločena in neizvršljiva. Za razliko od zahtevkov, vsebovanih v tč. 4 tožeča stranka tu ne zahteva od tožene stranke, da naj iz tega razloga ne znižuje nadomestil izvajalcem (in implicitno s tem tudi tožniku). Zahteva le, naj tožena stranka opusti trditve in dejanja, pri čemer v tožbenem zahtevku dejanj konkretno ne opredeli. V delu, ki se nanaša na dejanja je tako zahtevek nepopoln. Če pa tožena stranka zgolj nekaj trdi (konkretno da zaradi oprave digitalizacije in remasteringa obstoječih fonogramov pride do novih posnetkov), s tem ne posega v nobeno tožnikovo pravno varovano dobrino. Zato je bilo treba tožbeni zahtevek v tem delu zavrniti že iz tega razloga (tč. III. izreka te odločbe).
15. V 285. členu ZPP je določeno, da predsednik senata postavlja vprašanja in skrbi za drug primeren način, da se med obravnavo navedejo vsa odločilna dejstva, da se dopolnijo nepopolne navedbe strank o pomembnih dejstvih, da se ponudijo ali dopolnijo dokazila, ki se nanašajo na navedbe strank, in sploh da se dajo vsa potrebna pojasnila, da se ugotovita sporno dejansko stanje in sporno pravno razmerje, ki sta pomembni za odločbo. Razjasnjevalna obveznost sodišča pa ni neomejena, temveč določena v sorazmerju z vlogo vseh subjektov postopka. prevelika pomoč namreč lahko prizadene pravico strank do nepristranskosti

sodišča, zato mora biti sodišče pri izvajanju razjasnjevalne obveznosti v konkretnem postopku do določene mere zadržano⁵. Na pomanjkljivosti zahtevka je opozorila že tožena stranka, zato je sodišče o tem ni bilo dolžno še posebej opozarjati.

Splošno glede zahtevkov pod tč. 4 tožbenega predloga

16. Tožnik zahteva, naj tožena stranka opusti neenako obravnavanje tožeče stranke v razmerju do drugih izvajalcev. Zahtevk nato konkretizira v dveh alinejah, kjer zahteva opustitev vseh dejanj, iz katerih izhaja neenako obravnavanje izvajalcev, ki so avtorska dela igrali, peli, deklamirali, interpretirali ali drugače izvajali po datumu 28.4.1990 v primerjavi z osebami in umetniškimi ansambli, ki so umetniško uprizarjali, recitirali, deklamirali, peli, igrali, plesali ali kako drugače izvajali glasbena in druga umetniška dela pred tem datumom, zlasti pa zniževanje nadomestil izvajalcem, češ da jih je treba odvajati izvajalcem za izvedbe, nastale pred 28.4.1990 (prva alineja tč. 4 tožbenega predloga) in vseh dejanj, iz katerih izhaja neenako obravnavanje izvajalcev, v razmerju do proizvajalcev fonogramov iz ZDA, zlasti pa zniževanje polovice nadomestil, češ da jih je treba odvajati ameriškim imetnikom sorodne pravice imetnikov fonogramov (druga alineja tč. 4 tožbenega predloga).
17. Temeljno pravilo v pravnem postopku je, da sodba učinkuje le med strankama. V prvem odst. 2. čl. ZPP je določeno, da v pravnem postopku odloča sodišče v mejah postavljenih zahtevkov. Tožeča stranka sicer v obeh alinejah tč. 4 tožbenega predloga zahteva, naj sodišče prepove vsa dejanja iz katerih izhaja neenako obravnavanje izvajalcev, v prvi alineji pa tudi zniževanje nadomestil (vsem) izvajalcem. Implicitno s tem tožnik zahteva sodno varstvo tudi zase in edino v tem obsegu bi bilo mogoče tožbenem zahtevku ugoditi. Tudi morebitna celotna ugoditev zahtevkoma iz tč. 4 tožbenega predloga bi učinkovala le v razmerju med tožnikom in toženo stranko, vse v skladu s subjektivnimi mejami pravnomočnosti.
18. Ker sodišče ni ugotovilo posameznih členov pravilnika in sklepov skupščine izvajalcev o delitvi nadomestil 21.6.2011 za nične, tožnik pa gradi opustitvene zahtevke prav na njihovi podlagi, tožbenemu zahtevku za opustitev neenakega obravnavanja ni bilo mogoče ugoditi. Sodišče še dodaja, da se iz razlogov, ker tožeča stranka ni navedla konkretnih dejstev v zvezi s sklepi o delitvi nadomestil, ki so se obravnavali na skupščini izvajalcev 21.6.2011, niti jih ni predložila v spis, sodišče ni moglo preiskusiti teh sklepov niti kot predhodnega vprašanja za nadaljnje zahtevke tožnika z učinkom samo v tej pravdi.

5 Galič, A: Ustavno civilno procesno pravo; GV založba, 2004, str. 291 do 294, tako tudi sodba VSRS opr. št. II Ips 933/2007 z dne 10.9.2009 ter sodba Višjega sodišča v Ljubljani, opr. št. I Cpg 354/2012 z dne 30.1.2013

19. V členu 101 PDEU je v prvem odstavku določeno, da so kot nezdržljivi z notranjim trgov prepovedani vsi sporazumi med podjetji, sklepi podjetniških združenj in usklajena ravnanja, ki bi lahko prizadeli trgovino med državami članicami in katerih cilj oziroma posledica je preprečevanje, omejevanje ali izkrivljanje konkurence na notranjem trgu, zlasti tisti, ki med drugim uvajajo neenake pogoje za primerljive posle z drugimi trgovinskimi partnerji in jih tako postavljajo v podrejen konkurenčni položaj (točka (d) 1. odst. čl. 101 PDEU (prejšnji člen 81. Pogodbe o Evropski skupnosti, v nadaljevanju PES)). V členu 102 PDEU je, kot nezdržljivo z notranjim trgov, prepovedana vsaka zloraba prevladujočega položaja enega ali več podjetij na notranjem trgu ali njegovem znatnem delu, v kolikor bi lahko prizadela trgovino med državami članicami. Po 2. odstavku istega člena je med drugim takšna zloraba zlasti uporaba neenakih pogojev za primerljive posli z drugimi trgovinskimi partnerji, ki slednje postavlja v podrejen konkurenčni položaj (točka (c) 2. odst. člena 102 PDEU). Tožeča stranka trdi, da se tudi za razmerja med imetniki sorodnih pravic in organizacijami za kolektivno upravljanje uporabljajo določbe konkurenčnega prava. Sodišče sicer sprejema stališče tožeče stranke, ki ga podaja pod opombo št. 1 na četrti strani voge z dne 4.6.2013 (l. št. 30), da konkurenčno pravo Skupnosti zadeva dejavnosti podjetij in da pojem podjetja zajema vse subjekte, ki opravljajo gospodarsko dejavnost ne glede na njihovo pravno obliko in način financiranja ter da je gospodarska dejavnost tista, ki se opravlja za plačilo na trgu. Toda v primeru tožene stranke gre za kolektivno organizacijo, katere edina dejavnost je upravljanje pravic avtorjev (prim. vseh osem tč. čl. 146/1 ZASP) in je neprofitna⁶. Tožena stranka torej ne opravlja dejavnosti za plačilo na trgu. Konkurenčno pravo bi prišlo v poštev le v primeru spora dveh trgovinskih partnerjev, kar pa tožena stranka ni. Zato v konkretnem primeru že iz tega razloga niso uporabljive določbe konkurenčnega prava po PDEU. Tožeča stranka tudi konkretno ne navaja, da bi oziroma kako naj bi ravnanja tožene stranke, ki naj bi povzročila neenako obravnavanje tožnika, kakor koli lahko prizadela trgovino med državami članicami, kar je del abstraktnega dejanskega stanu tako čl. 101 kot tudi čl. 102. PDEU (212. čl. ZPP). Tožbeni zahtevek tožnika na podlagi omenjenih čl. PDEU tako ni utemeljen. Tudi sicer pa bi bil podlaga le za morebitno neveljavnost aktov. Le tej pa ni bilo ugodeno iz drugih razlogov, kot izhajajo iz tč. 11. in 12. obrazložitve te sodbe.
20. V prvi tč. prvega odst. 3. čl. ZPOMK - 1 je določeno, da je podjetje subjekt, ki opravlja gospodarsko dejavnost, ne glede na njegovo pravnoorganizacijsko obliko in lastninsko pripadnost. V drugem stavku tč. 1 prvega odst. 3. čl. ZPOMK - 1 je določeno, da je podjetje tudi podjetniško združenje, ki neposredno ne opravlja

⁶ Trampuž M., v: Kolektivno upravljanje avtorske in sorodnih pravic, Ureditev v Sloveniji in Evropski skupnosti, GV Založba, Ljubljana 2007, str. 35

gospodarske dejavnosti, vendar vpliva ali bi lahko vplivalo na ravnanje podjetij. Pod to določbo je mogoče sumsumirati toženo stranko. V 1. čl. ZPOMK - 1 je določeno, da ta zakon ureja omejevalna ravnanja, koncentracije podjetij, oblastna omejevanja konkurence in ukrepe za preprečitev omejevalnih ravnanj in koncentracij, ki bistveno omejujejo učinkovito konkurenco, kadar povzročijo ali lahko povzročijo učinke na ozemlju Republike Slovenije. Sodišče ugotavlja, da tožnik ne postavi trditev, da bi v tem primeru prišlo bistvenega omejevanja učinkovite konkurence. Navaja samo, da ima tožena stranka popoln monopol. Tak položaj pa toženi stranki daje ZASP, saj se pravica do nadomestila lahko uveljavlja le kolektivno. V 6. čl. ZPOMK - 1 je določeno, da so prepovedani in nični sporazumi med podjetji, sklepi podjetniških združenj in usklajena ravnanja podjetij, katerih cilj ali učinek je preprečevati, omejevati ali izkrivljati konkurenco na ozemlju Republike Slovenije. Tudi ta člen zakona daje le podlago za morebitno neveljavnost aktov. V 9. čl. ZPOMK - 1 je določeno, da je prepovedana zloraba prevladujočega položaja enega ali več podjetij na ozemlju Republike Slovenije ali njegovem znatnem delu. V četrtem odst. istega čl. je določeno, da zlorabo položaja pomeni zlasti tudi uporabo neenakih pogojev za primerljive posle z drugimi sopogodbniki, če je s tem sopogodbnik postavljen v konkurenčno slabši položaj. Sodišče pa ocenjuje, da nestrinjanje tožnika z delitvijo nadomestil kolektivne organizacije še ne pomeni zlorabe. Kolektivna organizacija ima pravico do določanja primerne zneska avtorskega honorarja iz skupnega zneska, pridobljenega s kolektivnim upravljanjem avtorskih pravic (tudi v obliki določanja razredov in pavšalnih zneskov⁷), upošteva okvire, ki jih določa ZASP. Nadalje ne drži, da tožeča stranka nima vpliva na način določanja vrednosti pravičnega nadomestila. Tožeča stranka ima vpliv na določanje delitve delitve nadomestil preko skupščin zavoda, ki odobravata vsakokratno sprejetje Pravilnika o delitvi nadomestil (A5). Pravilnik je res sprejel svet zavoda tožene stranke, vendar na podlagi odobritve obeh skupščin, kar izhaja iz same glave pravilnika, ki ga je v spis predložila tožeča stranka. Tožeča stranka sicer v tč. XIII. svojih vlog (l. št. 42 in 42) navaja, da pravilnik ne predvideva ureditve, po kateri bi tožena stranka lahko pridobila natančne podatke o dejanski uporabi fonogramov, da toženka ne razpolaga s celotnim vzorcem dejanske uporabe fonogramov, da v 13. čl. pravilnika predvideva točkovanje posameznih uporabljenih fonogramov, v tč. 15 omogoča poljubno spreminjanje vrednosti točke, deli izvajalce na glavne in pogodbene ter jih loči po številu (tč. 21. in 23. čl.) ter neenako obravnava proizvajalce, saj se za prve upošteva podatke o dejanski uporabi pri drugih pa po definirani uporabi. Tožena stranka je ugovarjala, da se zadevni členi pravilnika na remastering sploh ne nanašajo ter da ni definiran pojem „ameriški fonogrami“. Sodišče ugotavlja, da se domnevne kršitve, ki jih izpostavlja tožnik, v ničemer ne nanašajo na konkretna ravnanja, katerih opustitev želi doseči (ne določajo, ali in

⁷ Tako tudi sodna praksa članic EU, konkretno sodba nemškega Vrhovnega sodišča v zadevi GEMA PRO - Verfahren z dne 19.5.2005; povzeto po sodbi VSRS opr. št. G 24/2011 z dne 27.1.2014

kako mora tožena stranka pri delitvi nadomestil upoštevati remastering, različna obravnavanja pred in po 28.4.1990 ter obravnavo proizvajalcev fonogramov iz ZDA, pri čemer slednjega pojma tudi natančno ne definira). Pravilnik na način kot zatrjuje tožeča stranka, slednjega ne obravnava neenako. Če ste tožena stranka pri delitvi nadomestil drži pravilnika, ne more priti do neenakega obravnavanja tožnika, na način kot to slednji uveljavlja v tč. 4 tožbenega zahtevka. Če se tožena stranka morda v praksi ne drži pravilnika, ima tožnik na razpolago pravno varstvo skladno z 18 in 27. čl. pravilnika v pritožbenem postopku pri toženi stranki. Tožeča stranka v postopku ne trdi, da pravilnik ne določa učinkovitega varstva pravic imetnikov sorodnih pravic.

Glede zatrjevanih kršitev Zakona o uresničevanju načela enakega obravnavanja

21. V 1. členu Zakona o uresničevanju načela enakega obravnavanja (ZUNEO - UPB1, Ur. l. RS št. 93/2007) je določeno, da se s tem zakonom določajo skupni temelji in izhodišča za zagotavljanje enakega obravnavanja vsakogar pri uveljavljanju njegovih ali njenih pravic in obveznosti ter pri uresničevanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin. V 4. čl. tega zakona je nadalje določeno, da enako obravnavanje pomeni odsotnost neposredne oziroma posredne diskriminacije zaradi katere koli osebnosti okoliščine iz 2. čl. tega zakona. Po 2. členu tega zakona je enako obravnavanje zagotovljeno, ne glede na spol, narodnost, raso ali etnično poreklo, vero ali prepričanje, invalidnost, starost, spolno usmerjenost ali drugo osebnosti okoliščino. Nestrinjanja tožeče stranke z delitvijo nadomestil tožene stranke, kot kolektivne organizacije, ni mogoče uvrstiti med naštetosti okoliščine. Tožeča stranka ni diskriminirana oseba na podlagi osebnosti okoliščin, pač pa imetnik sorodne pravice, ki se ne strinja z načinom delitve nadomestil. ZUNEO za tožnika torej v tem postopku ni uporabljen.

Še glede drugih pravnih podlag

22. Bistvo tega spora je, da se tožnik kot imetnik sorodne pravice ne strinja s pobiranjem in delitvijo nadomestil tožene stranke. V prvem odst. 167. člena ZASP je določeno, da ob kršitvi izključnih pravic iz tega zakona lahko upravičenec zahteva, da se prepovejo kršenje in bodoče kršitve (točka 1. 1. odst. 167. člena ZASP). Sodišče ugotavlja, da pri vprašanju pravičnega razdeljevanja nadomestil ne gre za kršitev izključnih pravic ZASP in tožbeni zahtevki ni utemeljen niti na tej pravni podlagi. Pravne podlage ni najti niti v 133. členu Obligacijskega zakonika (Ur. l. RS, št. 97/2007 – uradno prečiščeno besedilo, v nadaljevanju OZ), saj ne gre za vir nevarnosti od katerega grozi tožniku ali nedoločnemu številu oseb večja škoda, niti z uporabo 134. OZ, saj ne gre za kršitev nedotakljivosti tožnikove osebnosti, osebnosti in družinskega življenja ali kakšne druge osebnostne pravice. Prav tako ne pride v poštev negatorna tožba po stvarnem pravu, saj predmet tožbenega zahtevka ni pravica stvarnega prava. Tožnikovo nestrinjanje z delitvijo

nadomestil nadalje ne more biti varovano preko splošnih načel obligacijskega prava iz I. poglavja OZ, saj je treba po drugi strani upoštevati tudi določbe ZASP, ki podeljujejo toženi stranki pristojnosti iz področja kolektivnega upravljanja in določanja primerne zneska avtorskega honorarja⁸.

23. Zaradi vsega navedenega je bilo treba tožbeni zahtevek tožnika zavrniti tudi v tč. 4 tožbenega predloga (tč. III izreka te odločbe). Ker za tožnikove zahtevke ni podlage, sodišče ni postavljalo izvedenca, ki bi izdelal izvedensko mnenje o posnetkih, ki so bili podvrženi remasteringu in ki bi izdelal mnenje o izvedbah pred 28.4.1990 in fonogramih pred 29.4.1975 (ta datum glede na postavljeni zahtevek tudi sicer ni relevanten) ter proizvajalcih fonogramov iz ZDA, za katera se odvajajo nadomestila. Tudi sicer obstoj ali količina samih izvedb in fonogramov ter posnetkov, ki so bili podvrženi remasteringu za odločitev o tem, ali se tožnika obravnava neenako, ni odločilnega pomena. Tožena stranka ne trdi, da ne bi varovala tudi fonogramov pred 28.4.1990, glede proizvajalcev fonogramov iz ZDA pa ugovarja, da je pojem premalo definiran. Prav tako iz istega razloga sodišče ni predložilo vprašanj v zvezi z remasteringom v predhodno odločanje na Sodišče EU na podlagi 267. čl. PDEU. V prvem odst. 267. čl. PDEU je določeno, da je Sodišče Evropske unije je pristojno za predhodno odločanje o vprašanih glede (a) razlage Pogodb in (b) veljavnosti in razlage aktov institucij, organov, uradov ali agencij Unije. Ali remastering (digitalizacija) analognega posnetka pomeni nov fonogram po presoji sodišča tudi ni vprašanje razlage pogodb ali veljavnih aktov, še posebej ne ob dejstvu, da je med pravnima strankama spor tudi o tem, kaj je remastering (ali samo tehnična predelava nosilca zvoka ali pa tudi da je novi posnetek drugačen od originalnega, kot to trdi tožena stranka).

Stroški postopka

24. O stroških postopka je sodišče odločilo na podlagi 1. odstavka 154.člena ZPP, po katerem mora stranka, ki v pravdi ne uspe, povrniti nasprotni stranki njen pravdne stroške in 1. odstavka 155. člena ZPP, ki določa, da pri odločanju o tem, kateri stroški naj se povrnejo stranki, upošteva sodišče samo tiste stroške, ki so bili potrebni za pravdo. O tem, kateri stroški so bili potrebni in koliko znašajo, odloči sodišče po skrbni presoji vseh okoliščin. Stroške je sodišče odmerilo glede na datum vložitve tožbe v skladu z Zakonom o odvetniški tarifi (ZodvT) in Zakonom o sodnih taksah (ZST-1) ter na podlagi priglašenih stroškov strank.
25. Tožena stranka je v odgovoru na tožbo in na naroku dne 5.9.2014 priglasila strošek nagrade za postopek v višini 890,50 EUR, strošek nagrade za narok dne 25.11.2013 ter za narok dne 5.9.2014 v višini po 822,00 EUR, materialne stroške v vrednosti 20,00 EUR, kilometrinu na relaciji Škofja Loka Ljubljana in nazaj za

⁸ ibidem

dva naroka po 22,20 EUR in 22% DDV. Sodišče je priznalo toženi stranki nagrado za postopek v višini 890,50 EUR, nagrado za en narok v skladu s tarifo ZodvT v višini 822,00 EUR, 20,00 EUR materialnih stroškov, kilometrino za dva naroka v višini 34,04 EUR (razdaljo med Škofjo Loko in Ljubljano je ugotovilo s pomočjo spletne strani Via Michelin in ta znaša za eno smer 23 km), 22% DDV v višini 388,63 EUR kar skupno znaša 2.155,17 EUR priznanih pravnih stroškov.

26. Glede na to, da tožeča stranka v pravdi ni uspela, mora toženi stranki povrniti njene pravne stroške. Če bo s plačilom v zamudi, ker v prostovoljnem roku za izpolnitev pravnih stroškov ne bo plačala, ji bo dolžna plačati tudi zakonske zamudne obresti. Zakonske zamudne obresti od pravnih stroškov začnejo teči po poteku roka za njihovo prostovoljno izpolnitev (načelno pravno mnenje Vrhovnega sodišča RS, sprejeto na občni seji dne 13.12.2006).

PRAVNI POUK:

1. Zoper to sodbo je dopustna pritožba v roku 15 dni od prejema pisnega odpravka sodbe. Pritožbo je treba vložiti pisno pri tem sodišču v zadostnem številu izvodov za sodišče in nasprotne stranke, o njej pa bo odločalo Višje sodišče v Ljubljani. Pritožba mora vsebovati navedbo sodbe proti kateri se vlaga, izjavo, da se sodba izpodbija v celoti ali v določenem delu, pritožbene razloge in podpis pritožnika. Nepopolno ali nejasno pritožbo bo sodišče zavrglo, ne da bi pritožnika pozivalo k dopolnitvi ali popravilu pritožbe. Stranka lahko vloži pritožbo sama, če pa jo vloži po pooblaščenju, je to lahko odvetnik ali druga oseba, ki je opravila pravniški državni izpit, sicer jo bo sodišče zavrglo. Če bo pritožbo vložil odvetnik brez pooblastila bo sodišče pritožbo zavrglo. Če v danem roku ne bo plačana sodna taksa za pritožbo in ne bodo podani pogoji za oprostitev, odlog ali obročno odplačilo sodne takse, se bo štelo, da je pritožba umaknjena.

**Okrožno sodišče v Ljubljani,
dne 05. septembra 2014**

Okrožna sodnica:

Maja Primožič *e-h*

ta prepis je soglasen s izvornikom

Podpis pristojne
sodne osebe